

Никифор Кирилович
Седяхинцев — Доруога
Ааныстыыран
(1913 — 1944) —
саха сурдуйааччыта

Олохун олуктара

1913 сыллаахха тохсунньу 29 күнүгэр Үөһээ Бүлүү Кэнтигэр төрөөбүтэ. 1931 с. Бүлүүтээҕи педучилищеҕа үөрэнэ киирбит. Бу үөрэнэ сылдьар кэмигэр сир түнгэтиитигэр уонна нэһилиэгэр бастакы тыа хаһаайыстыбатын артыалын тэрийиитигэр кыттар. Доруобуйата мөлтөөн үөрэбин бүтэрбэт. 1934—1936 сс. Бүлүү уонна Үөһээ Бүлүү оскуолаларыгар саха тылын уонна литературатын үөрэтэр. 1936 с. Нам оройуонун үөрэбин кэмитиитигэр пионердар отделларын сэбиэдиссэйинэн ананар. 1938—1941 сс. — «Бэлэм буол» өрөспүүбүлүкэ хаһыатын сэкэрэтээрэ, онтон эппиэттээх эрэдээктэрэ.

Аба дойду Улуу сэриитэ саҕаламмытыгар 1941 с. атырдьах ыйыгар Н. К. Седалищев армияҕа барар. Радистар онтон эппиһиэрдэр комсостав куурустарын бүтэрэн баран младшай лейтенант сыбаанньалаах взвод хамандыыра буолбут. Калинин уонна Ленинград аныгар кыргыһыыларга кыттыбыт. Үстэ бааһырбыт. 1944 с. олунньутугар сураҕа суох сүппүт.

Айар үлэтэ

Н. К. Седалищев кылгас (1913–1944), ол гынан баран дыкти айар олобу олон ааспыт. 1933 с. бастаан бэчээттэнэр. Бастакы айымньыта «Ууһуттар» диэн кэпсээн. 1938 с. икки хомурунньуга тахсар: «Ньургуһун уонна Лоокуут» уонна «Родительская любовь».

Н. К. Седалищев айар үлэтигэр оболорго аналлаах айымньылар улахан миэстэни ылааллар.

Дьүөгэ Ааныстыырап айдарыылаах поэт, драматург уонна очеркист быһыытынан эмиз биллэр («В советской школе», «Счастливое детство», «Учебный день» уо. д. а.). Тылбаастара эмиз улахан суолталаахтар: Всеволжская И. Е. Маршал эдэр сааһа: Драма, 1939, Павленко П. А. «На Востоке» (Границатаабы сэриилэһии: Роман 2 баһын IV чааһа), Салтыков-Щедрин М. Е. «Мавруша-Новоторка», 1939.

Үһүээннэргэ олобуран айыллыбыт «Ньургуһун уонна Лоокуут», «Мойуор» диэн айымньылар суруйааччы төрөөбүт норуотугар тапталын көрдөрөллөр. Кэлин сэһэн сюжетын суруйааччы Тимофей Сметанин «Лоокуут уонна Ньургуһун» драматыгар уонна поэт Күннүк Урастыырап уонна драматург Суорун Омоллоон опера либреттотыгар туттубуттара.

**Н.К. Седалищев - Дьүөгэ
Ааныстыырап, сахалыы обо
литературатын
төрүттээччилэриттэн
биирдэстэрин, айымньылар
уонна урут кинигэбэ
бэчээттэммэтэх, сэри
иннинээби хаһыаттарга
тахсыбыт ыстатыйалара,
ону таһынан кини туһунан
дьон ахтыылар хомуллан
киирдилэр.**

**ДЬҮӨГЭ
ААНЫСТЫЫРАП**

Кинигэбэ саха уус – уран
литературатын сайдытыгар
биллэр – көстөр суолу хаалларбыт
талааннаах суруйааччы, журналист,
Аба дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии
толоонугар геройдуу охтубут
Никифор Кирикович Седалищев –
Дьүөгэ Ааныстыырап төрөөбүтэ 90
сааһын туолуутунан сибээстээн,
кيني хоһоонноро, кэпсээннэрэ,
очеркалара, пьесата, фронтан
ыппыт суруктара,
биобиблиографическай ыйынньык
киирдилэр.

